

הרב משה ליב הכהן הלבברשט

פרשת תזריע - מצורע

שפתי דעת

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר. אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ, שָׂאת אוֹ סִפְחַת אוֹ בְּהֶרֶת, וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרְעַת, וְהוּבֵא אֶל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים" (ויקרא יג, א-ב).

מדוע נבחרו אהרן ובניו לתפקיד זה של פסיקת ההלכות של מראות הנגעים? מדוע לא יכולים הרבנים, החכמים, מורי ההוראה בכל שטחי ההלכה ובכל שטחי החיים לפסוק הלכה גם בתחום זה של מראות הנגעים?

"אל משה ואל אהרן" - בעבור כי על פי הכהן יהיה כל ריב וכל נגע (דברים כא, ה) היה הדבור גם אל אהרן.. (רמב"ן).

הרמב"ן מציין לדברי הפסוק בפרשת עגלה ערופה ש"על פי הכהן יהיה כל ריב וכל נגע", שלכן היה הדיבור גם אל אהרן הכהן, אולם אם נעיין בפרשת עגלה ערופה נראה שזה לא פותר את תמיהתנו. "ונגשו הכהנים בני לוי, כי במ בחר ה' אלוקיך לשרתו ולברך בשם ה' ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע" (דברים כא, ה). מסביר הרמב"ן, וטעם ונגשו הכהנים בני לוי

לאמר כפר לעמך ישראל אשר פדית (שם פסוק ח). במקור הפסוק רואים שוב שתפקידם של הכהנים בעגלה ערופה הסתכם בתפילה לכפר על עם ישראל, זה כמובן תפקידם "כי בם בחר ה' אלוקיך לשרתו ולברך בשם ה'", כמו בבית המקדש שהם מקריבים קרבנות, מתפללים על עם ישראל, וכמו שהם מברכים את עם ישראל בברכת כהנים, אבל התמיהה עומדת בעינה, מדוע הם נבחרו להיות היחידים המוסמכים להורות הוראה במראות הנגעים, ורק על פיהם נקבעות הלכות אלו?

בית המקדש מקור הרוח של עם ישראל, לשם עלו עם ישראל בשלושת הרגלים על מנת לראות את פני ה', לראות כהנים בעבודתם ולויים בשירם ובזמרם, לחוש בהתעלות רוחנית שתשפיע על שאר ימות השנה, הכהנים היו המנהיגים הרוחניים שנועדו להשפיע ולהאציל מרוחם על עם ישראל. עליהם נאמר: "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, ישימו קטורה באפך וכליל על מזבחך" (דברים לג, י). תפקידם של הכהנים לא היה רק להורות תורה לעם ישראל, ולהקריב קרבנות על מנת לכפר על חטאי העם, היה להם תפקיד נוסף, להוות דוגמא אישית, לסמל ולהמחיש את הרוחניות לעם ישראל, בגדי הכהונה סימלו והמחישו רוחניות, חושן מכפר על הדיינים, אפוד מכפר על עבודה זרה, מעיל מכפר על לשון הרע שבפרהסיא, כתונת תשבץ מכפרת על שפיכות דמים, מצנפת מכפרת על גסי הרוח, אבנט מכפר על הרהור הלב, ציץ מכפר על עזות פנים, והמכנסים מכפרים על העריות ועל הליכת

הרגלים ההולכים לעשות עברה (מתוך דברי רבנו בחיי, שמות כח, ד. ע"ש). בעל הטורים (שמות כח, לג) מציין שהיו שבעים ושנים פעמונים ורימונים בשולי המעיל כנגד שבעים ושנים מראות נגעים, כי המעיל מכפר על לשון הרע והצרעת באה בעון לשון הרע.

מה נשתנה מצורע שאמרה תורה (ויקרא יג, מו) "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" הוא הבדיל בין איש לאשתו בין איש לרעהו לפיכך אמרה תורה בדד ישב (ערכין טז:). כל המטרה של נגע צרעת היא להמחיש לאדם את חומרת מעשיו.

אמר ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו, שנאמר, (תהלים קא, ה) "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית" (ערכין טו:). נגע הצרעת בא על האדם בעקבות חטא לשון הרע, המספר לשון הרע אינו מבין עד כמה זה חמור, הוא אומר לעצמו, זה בסך הכל מילים, לא באמת עשיתי לו דבר. מענישה אותו התורה בצרעת הבאה על ביתו, בגדיו, שערותיו ובשרו, הוא אינו מבין מדוע כל זה בא עליו, הוא הרי צדיק תמים, לא פגע באיש, הוא בא אל הכהן, מראה לו את נגע הצרעת, ודברי הכהן קובעים, אם זו צרעת, אם יוסגר לשבעה ימים כדי לראות אם פשה הנגע בעור, אם יוסגר שבעת ימים שנית, אם יטהר הכהן את הנגע, או שמא יטמא אותו ויצא אל מחוץ למחנה, הכהן ממחיש בשפתיו, וביכולת שלו לקבוע בפיו את גורלו של האדם המנוגע, את עוצמת ההשפעה של דיבור, "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא" (מלאכי ב, ז), המספר לשון הרע רואה ומבין

פתאום את העוצמה הטמונה בשפתיו, בכח הדיבור, הוא נזכר בלשון הרע שדיבר ומבין עד כמה הוא כן פגע באנשים, הוא רואה את התפשטות הנגעים ומבין עד כמה דיבור יכול להתפשט במהירות לכל מקום, ולפגוע אנושות באדם עליו דיבר. הוראת הנגעים ניתנה לכהנים לא רק במסגרת התפקיד של "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל", אלא גם ובעיקר בגלל תפקידם להמחיש בעצמם את הרוחניות לעם, "שפתי כהן ישמרו דעת".

אדוני אבי מורי ורבי שליט"א ביקש להוסיף, שמבחינת תפקידו של הכהן להמחיש רוחניות, יש לכהן תלמיד חכם כח אף יותר מגדול הדור, שהרי מצינו שכשמשה רבינו העמיד את המשכן, ושמם בו בכל שבעת ימי המילואים, לא שרתה בו השכינה, ורק ביום השמיני, כשאהרן החל בעבודתו, שרתה בו השכינה. וזה לשון רש"י (ויקרא ט, כג): "ויצאו ויברכו את העם" - אמרו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו (תהלים צ, יז) יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. לפי שכל ז' ימי המילואים שהעמידו משה למשכן ושמם בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה, משה רבינו, כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל. לכך אמר להם, זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (ויקרא ט, ו), אהרן אחי כדאי וחשוב ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם, ותדעו שהמקום בחר בו.